

Ll. Juncosa

El teu interès pel Taller Llundàtic i per Bartomeu Cabot en particular és manifest, i en part n'has "heretat" aspectes de l'obra i de l'actitud. Precisament a finals dels setanta la qüestió de la integració en els esquemes institucionals i de mercat fou una de les problemàtiques més aferrissades i debatudes. Com ho analitzes tu, abans i ara?

No és una qüestió d'herència sinó d'influència en èpoques decisives. Ara per ara no m'interessa ser massa metòdic ni massa teòric, voldria parlar més de l'experiència que de les idees que tenc o he tengut. O de les que em travessen o veig passar. Les idees tenen la tendència a sobreviure les expectatives amb què foren formulades. Allò realment imprescindible és la no-suplantació de llenguatges: el meu desig és perdre'm per les bardisses. I, ja que hi sóc, també trepitjar les pasteres cultivades.

A la meua actitud, d'abans i d'ara, puc detectar dos esbarts d'influència pròxima, no perfectament delimitats i en absolut impermeables. El primer és Taller Llundàtic i Neon de Suro. Quan els descobrec, els que conformen i orbiten entorn d'aquests col·lectius, exposen a 4 Gats, que és una galeria comercial i és també un lloc *natural* on aquesta gent pot fer el que vol. Però no es limiten tan sols a les exposicions i d'ells m'excita la cura fetitxista que posen en les seves publicacions, el pes específic de cada individu i la seva contundència col·lectiva. Quan Taller Llundàtic extrema el seu sectarisme -actitud que no suposa un tall radical sinó una deriva, un decantament- no ho interpreto com una postura artificial, ja que mantenen els trets en els quals ni vull ni puc deixar de reconèixer-me: un desbordament delirant, una reflexió que cerca l'excrement i la ferida, la localització sistemàtica d'enemics i l'arrogància borda de qui s'encara al poder, entès d'una manera singularitzada, canviant i propera. Això contrasta fins a l'absurd amb les posicions cada vegada més pragmàtiques o entreguistes dels seus companys generacionals.

Cabot és especialment impactant perquè combina un dibuix d'una precisió marejant, formalment molt efectiu, amb la transgressió infatigable, però a més perquè manté una actitud molt primària, molt poc sofisticada, cosa ben inquietant i rara de veure.

Un segon focus d'interès, ja entrats els vuitanta, és la gent de l'entorn felanitxer, que es mouen adesiara per Ciutat, on alguns hi viuen. Van editant publicacions, fan qualche exposició o roden una supervuit, però sobre tot organitzen festes o s'immiscueixen o simplement s'apleguen, en una zona imprecisa ni privada ni decididament pública. Són més propers generacionalment a mi i el que fan té una repercussió puntual i domèstica, perquè respon a una dinàmica no estrictament lligada al món de la Cultura. Careixen de textos teòrics, prescindeixen del ressò de la crítica, tenen tants de noms com coses fan. De fet, molts dels que hi participen no es defineixen necessàriament com artistes, no produeixen obra sistemàticament. Això no vol dir que d'aquest estol no hi hagi gent que arriba a entrar dins l'estructura del mercat. De fet la professionalització és una de les sortides que, a la llarga, evita l'ostracisme o la simple inactivitat.

L'energia desplegada pel Gurugú de Felanitx, espai esbucat l'any passat per mor de les directrius culturals del municipi i perquè, senzillament, al consistori li feia més nosa que gràcia, sintonitza bastant amb l'activitat dels 80. De fet hi ha gent, com Rafel Joan, que ha participat en els dos períodes. Ací sí que podríem detectar permanències i insistències.

Bé, amb tot el precedent he volgut acotar una zona d'activitat i no de mera construcció de currículum, que és una de les exigències més delicades del mercat. Un territori on les disciplines no són rígides, ni es dona tan clarament la separació entre alta i baixa cultura, un territori irrespectuós amb les convencions. Que s'alleta de rock'n'roll i d'un cert gòranisme. Que no rebutja les influències de la publicitat o la historieta o el cine de sèrie B o la

pornografia. Que es vincula a una altra tradició: surrealista, nietzschiana, punk, anormal. Una barreja indigesta.

No sé si va quedant clar, però la relació amb el mercat, la política institucional i la cultura de la queixa no són aspectes tan decisius en aquests processos de gestació i desintegració de grups (i més enllà del lloc que la reflexió sobre la integració ocupés en el propi discurs del col·lectiu) com l'exclusió que provoca el propi mercat en decantar-se cap a la inflació, la saturació i la mistificació. Que la cultura estigui associada avui a una espècie de religió d'estat on regna una aparatosa hipocresia (vid. el cas del Museu d'Art Contemporani de Pedro Serra o la creació d'espais culturals institucionals sense programació) no determina la qualitat del consum (podem aprofitar-nos de certes exposicions escandaloses, de l'espectacle de la confusió) ni la pulsio de la pràctica. Pensa -més per experiència que per convicció- que l'obra és autònoma en relació al seu creador, però no tenc cap dubte que el lloc i la manera en què l'obra és mostrada la condicionen fatalment.

Dedicar-se a la producció d'objectes artístics, d'aquells que consider valuosos, és a dir aquells que m'interessen o trastornen, és una activitat més relacionada amb l'excentricitat i la locura que amb una carrera professional. No vull dir amb això que les qüestions econòmiques i de difusió dels objectes no hagin de ser plantejades. Ben al contrari, s'han de plantejar d'infinites maneres i no sempre segons la lògica dominant.

Per altra banda, qüestions com l'obra única o els drets d'autor es tornen a formular amb insistència i probablement siguin els temes decisius per a les mutacions imminents de l'estructura comercial de l'art, que condiciona la seva consideració pública.

La meua postura personal en relació al mercat és evitar qualsevol tipus de control extern damunt el que faig així com tot tipus de cerimònia competitiva, que consider fora de lloc en un terreny en el qual l'interès rau precisament en *la manca de*, la transgressió, la insistència en el límit. A més a més exigesc la presència de qualcú amb qui es pugui parlar sense embulls en el tracte amb la institució, pública o privada, cosa no tan òbvia ni senzilla.

En quins termes es va notar l'efecte Barceló en l'art il·lenc?

L'efecte Barceló, si amb això et refereixes al seu èxit social i professional universal, ha provocat modificacions dins el *ranking* i dins el santoral. Les influències formals es van diluint amb el temps, encara que dins l'àmbit felanitxer és mal de fer delimitar-les, perquè en Miquel Cordella és una segregació d'aquest subtracte, i no em referesc únicament als aspectes artístics.

En aquests trenta anys l'oferta galerística ha estat enorme i variada, caracteritzada pel conservadorisme que imposa el filtre del mercat i mancada per una aposta per l'art definitivament especulatiu que li donàs personalitat pròpia. Les propostes institucionals també han estat minses, que en penses?

No sé molt bé què vols dir, però aprofitaré per introduir el concepte de *fill de puta*. És una opinió molt extesa entre la gent de l'ofici, i no precisament entre els menys integrats, que gran part dels galeristes i gestors, per no parlar del personal administratiu o els càrrecs culturals, són uns fills de puta. Bé, això no té per a mi la menor importància. De fet, l'existència de fills de puta és una constant dins qualsevol societat i època fins allà on ho puc concebre, que tampoc no fa llarg. Jo no ho sóc gaire de fill de puta, però bé que ho intent. Personalment acceptaria de manegar-me amb un fill de puta que m'interessàs, que em resultàs estimulants i no un compromís penós. El problema amb el mercat és que està abocat, en aquest punt del

corrent temporal, a una mediocritat anorreadant. I a Mallorca, com a centre de l'univers conegut, aquest fenomen s'intensifica fins a la nàusea.

Creus que Mallorca té una llarga i constant tradició d'*outsiders*, d'artistes que per ics circumstàncies es situen o queden fent obra al marge de tot?

No et puc contestar, perquè desconec les estadístiques. El que sí puc dir és que per a mi l'actitud d'*outsider* és la que se m'ha mostrat com més natural i que tendesc a pensar que Mallorca no és més que una representació en miniatura de la resta de l'univers, una espècie de mini-golf.

Com cal interpretar la ironia o el cinisme en la pràctica artística.

He tuda l'espai per matisar, de manera que em referiré a l'*humor*, així, com si sabés de què parl. L'humor és un mecanisme molt eficient per a la formalització de conceptes, per a la creació de figures. Proporciona una certa seguretat en la formulació, perquè actua en contra de la pròpia rigidesa del mecanisme lògic. El deforma, el tiba, el torna elàstic. No fomenta les certeses, sinó zones ambigües, extremadament fèrtils i sovint un punt angunioses.

Existeix alguna mena d'*omerta*, de silenci sicilià dels artistes davant els fets culturals?

Naturalment, però no únicament entre els artistes ni tan sols a Mallorca. L'*omerta* i les complicitats que comporta són essencials per a les societats autoritàries i clientelistes com aquesta. El silenci no envolta tan sols personatges com Pedro Serra o els altres cacics que s'entretenen en dirigir la societat local, sinó que es manifesta en els petits conflictes d'interessos, en les bregues menors. Així, la meua experiència dins el món de la Universitat sempre ha acabat en censura, indignació aliena i silenci administratiu. I els meus interlocutors eren *progres* com Biel Mesquida o Gonçal López-Nadal, gent sensible i compromesa, sobre tot amb ells mateixos. Aquesta altra casta de silenci és el subterfugi, la censura indirecta, al·legant causes formals, de procediment, de recursos, d'Interessos Superiors.

Temes com el del turisme i tots els seus efectes en la geografia física i humana que causa potser han estat poc tractats o amb escassa imaginació a l'art mallorquí, què en penses?

No compartesc aquest pensament. De tot d'una em vénen al cap obres d'Andreu Terrades, de Francesc Canyelles, de Tomeu Cabot. Si et refereixes a temps més recents, crec que la presència patètica i el mal gust, infinit que no el t'acabes, de la població colonial alemanya de Mallorca estan perfectament reflectits a l'art mallorquí actual. Si trop a faltar qualque cosa són els temes compromesos: les bregues il·legals de cans, les sectes satàniques, l'autotransfusió de sang en el món dels ciclistes del turisme rural, el sexe hoolligan... O els grans clàssics animals: els cucs d'humitat, els banyarriquers, les rates sallardes, les orelles estibades de paparres dels cans foravilers, els cadàvers rebentats de les carreteres...

Quina opinió tens del futur Museu d'Art Contemporani de Palma (Macpa)?

Crec que és obvi: és un muntatge del cacic Pedro Serra Bauzá per passar a la Història de les Enciclopèdies que ell mateix ens subministra com un gran filantrop, patriota i benefactor de la ciutat. Però has de ser colló per pensar això o tenir-hi interessos o no haver llegit els termes del contracte. O també pots pensar que en l'origen de tota institució hi ha la infàmia, cosa que no trop molt desencertada però que no suport sentir, sempre en privat, en boca dels pragmàtics. Pedro Serra és un home *respectat* perquè domina la informació, privada i pública, de tots els seus veïns. Això és una bona lliçó que discretament imparteixen les autoritats de cara a les futures generacions. És públic que maneja dossiers i que té prou poder com per descavalcar un polític de la seva trona o impedir que un pintoret trobi un lloc on exposar. No és l'únic cas, ni tan infreqüent com alguns volen fer veure. Personalment, tenc una proposta a

fer sobre el futur **macpa-macps-mapau**, una proposta de consens, que permetria al senyor Pedro Serra mostrar-se tal com és i convertiria el Museu en una gran obra conceptual al temps que en una immillorable atracció turística, una proposta que cediria amablement sense drets d'autor, ni impost de transmissions, ni 0,7 pel tercer món... No l'especificaré ara, crec.